

Het CAW komt op voor kwetsbare mensen

Memorandum Vlaamse verkiezingen juni 2009

Dalende koopkracht, een grotere kloof tussen arm en rijk, steeds meer alleenstaanden, vele mensen zonder sociaal en familiaal vangnet. Dit is de andere kant van Vlaanderen, één van de meest welvarende regio's in Europa.

Het CAW (centrum voor algemeen welzijn) ondersteunt kwetsbare mensen.

Mensen die het moeilijk hebben met het verwerken van allerlei gebeurtenissen in hun persoonlijk leven: familiale problemen, scheiding, verlies- en zingevingsvragen, eenzaamheid en stress.

Mensen die slachtoffer zijn van sociale uitsluiting en niet tot hun recht komen in deze samenleving: thuislozen, jongeren aan de rand, kansarme gezinnen.

Mensen die als dader of als slachtoffer van een misdrijf in een kwetsbare situatie terecht komen.

Het CAW ondersteunt deze mensen met hulpverlening op de eerste lijn. Het CAW voert ook acties voor een meer solidaire samenleving.

In het vooruitzicht van de Vlaamse verkiezingen van juni 2009 doen de 27 CAW's in Vlaanderen en Brussel een oproep aan de politieke partijen en de drukingsgroepen om de volgende actiepunten op de agenda te plaatsen.

4x4

1.

Ondersteun mensen bij familiale en persoonlijke problemen

1/1

Verlicht de draaglast van kwetsbare individuen en gezinnen met kinderopvang en maatregelen die de combinatie van werk en gezin vergemakkelijken

Via hun laagdrempelige hulpverlening proberen de CAW's om de draagkracht van personen en gezinnen te versterken, wanneer zij kampen met persoonlijke of familiale problemen. Door de confrontatie met plotse gebeurtenissen zoals verlies of scheiding of door een persoonlijke problematiek, komen zij ook in een maatschappelijk kwetsbare positie terecht omdat de draaglast die op hen weegt te zwaar wordt of omdat maatschappelijke voorzieningen niet aangepast zijn aan hun leefsituatie.

Daarom zijn er op verschillende niveaus algemene maatregelen nodig, die de druk op personen en gezinnen verlichten, vooral wanneer zij met aanslepende of onverwachte problemen kampen, op persoonlijk vlak of binnen hun gezinscontext. Eén van die maatregelen is het installeren van kinderopvang als een recht van elk kind, met een voldoende bereikbaar en betaalbaar aanbod. Ook de werkcontext dient voldoende flexibel te zijn, zodat mensen omwille van persoonlijke en/of gezinsproblemen niet het risico lopen om hun werk te verliezen en mogelijk in een spiraal van sociale uitsluiting terecht komen.

1/2

Voorkom dat opvoedingsmoeilijkheden escaleren en zorg voor vroegtijdige ondersteuning van ouders, kinderen en jongeren

Ondanks grote en herhaalde investeringen in de bijzondere jeugdzorg, blijft het aantal jongeren en gezinnen die op een wachtlijst staan steeds toenemen. Investeren in bijkomende opvangplaatsen heeft dus geen zin, wanneer niet tegelijk gewerkt wordt aan preventieve hulpverlening die kinderen, jongeren en gezinnen ondersteunt in een vroeger stadium van de probleemontwikkeling. Voor problemen van jongeren en opvoedingsproblemen escaleren.

Opvoedingsproblemen kunnen als zeer gerichte vraag naar voor komen (bvb. hoe onderhandel ik met mijn opgroeiende kinderen?), hebben meestal ook te maken met contextfactoren die de draaglast- en draagkracht van het gezin beïnvloeden: scheiding, nieuw samengesteld gezin, financiële problemen, psychische of relationele problemen van de ouders, enz..

Het algemeen welzijnswerk is één van de sectoren die de instroom in de bijzondere jeugdzorg kunnen helpen indijken, met een preventief hulpaanbod voor jongeren en voor ouders.

Voor jongeren als directe hulpvrager:

- Het laagdrempelig **jongerenonthaal** heeft een lange traditie en is doorgaans het best gekend onder de naam "JAC (Jongerenadviescentrum)". Deze onthaalpunten bekleden een unieke plaats in het welzijnsaanbod, omdat ze vertrekken van de jongere als autonome hulpvrager en van daaruit ook discretie, betrouwbaarheid en wanneer nodig anonimiteit waarborgen. Deze

werkingsprincipes dragen ertoe bij dat jongeren de stap naar de hulpverlening zetten, vooraleer problemen verder geëscaleerd zijn.

In 2007 deden 1.436 jongeren ook een beroep op de onlinehulpverlening van de JAC's. Dit aanbod is georganiseerd in een netwerk van meerdere CAW's.

- **Outreachinge hulpverlening.**

Het jongerenonthaal mag niet alleen bestaan uit het receptieve winkelmodel, maar moet aangevuld worden met outreachende initiatieven, zoals straathoekwerk en vindplaatsgericht onthaal. Straathoekwerk is momenteel vooral uitgebouwd vanuit het lokale veiligheidsbeleid. In sommige steden zijn de straathoekwerkers overgenomen door of gedetacheerd naar het CAW. Straathoekwerk zou echter ook vanuit het algemeen welzijnswerk zelf verder moeten ontwikkeld kunnen worden. De benadering van het straathoekwerk laat zeker toe om jongeren ("risicjongeren") te bereiken in een zeer vroegtijdig stadium van de probleemontwikkeling. Daarnaast is het belangrijk dat CAW's jongerenonthaal kunnen organiseren in het "natuurlijke milieu" van de jongeren zelf. De ervaring van CAW's met het werken met vormen van vindplaatsgerichte hulpverlening, leert dat de vrijetijdssfeer en het georganiseerde jeugdwerk een goede "entingsplaats" is voor laagdrempelige hulp.

- **Individuele- en groepsbegeleiding van kinderen die mee de gevolgen dragen van de problematiek van (één van) de ouders.** Vele vragen die in de jeugdhulp terechtkomen hebben in essentie te maken met de weerslag van de problemen van de ouders of één van de ouders op het welzijn van de kinderen. Het algemeen welzijnswerk beschikt over werkvormen die ervoor zorgen dat de band ouder-kind niet verbroken wordt of kan hersteld worden. Dit voorkomt vaak een meer ingrijpende maatregel. We denken o.m. aan kinderen die samen met de ouder opgevangen worden ten gevolge van situatie van huiselijk geweld of een andere crisissituatie. Via het hulpaanbod voor volwassenen kunnen ook de kinderen als zelfstandige hulpvrager aangesproken worden, bvb.: kinderen in problematische scheidingssituaties (aanknopingspunten bij de bezoeker, ...), kinderen die getuige/slachtoffer zijn van huiselijk geweld of andere schokkende gebeurtenissen waarmee het gezin geconfronteerd wordt, kinderen die lijden onder de gevolgen van detentie van één van de ouders, enz..
- **(Groeps)begeleiding** voor jongeren met laag zelfbeeld en beperkte sociale vaardigheden. Steeds vaker worden we geconfronteerd met jongeren die tussen de mazen van de bestaande zorgcircuits vallen. Zij beantwoorden meestal niet of niet perfect aan de toegangscriteria voor o.m. de gehandicaptenzorg of de geestelijke gezondheidszorg. Het gaat om jongeren met laag zelfbeeld, zwakbegaafdheid en beperkte sociale vaardigheden. Deze jongeren kunnen uit hun sociaal isolement gehaald worden door ondersteunende contacten (bvb. in een laagdrempelig onthaal) en een aanbod van (groeps)begeleiding.
- **Opvang van weglopers.** Zowel vanuit Child Focus als vanuit de politie en parket wordt sterk gepleit voor anonieme en vertrouwelijke plaatsen waar jonge weglopers terecht kunnen. Onderzoek toont ook aan dat het van enorm groot belang is dat weggelopen jongeren snel in contact kunnen komen met een betrouwbare hulpverlener. Weglopers lopen immers meestal weg van een bedreigende situatie, maar komen ook in een nieuwe bedreigende situatie terecht. Het laagdrempelig jongerenonthaal van de CAW's biedt de beste garanties voor een contact met weglopers. Mede onder impuls van de Koning Boudewijnstichting werden wegwijzers, een website, een draaiboek, ... ontwikkeld. Er is echter een nieuwe injectie nodig om deze mogelijkheden van preventieve opvang van weglopers beter te kunnen uitbouwen.
- **Trajectbegeleiding jongeren met grensoverschrijdend gedrag.** Het algemeen welzijnswerk is goed geplaatst om jongeren te begeleiden vooraleer zij daden plegen met een MOF-kwalificatie. Het gaat om allerlei vormen van grensoverschrijdend gedrag, die preventief kunnen aangepakt worden, zoals een intensieve begeleiding van minderjarigen die in conflict komen met allerlei instanties (politie, school, ...) en evolueren in

de richting van een MOF-dossier of de preventieve begeleiding van minderjarigen die seksueel grensoverschrijdend gedrag plegen.

- **Hulptrajecten op de grens van de meerderjarigheid.**
Tenslotte wijzen we ook op de problematiek van de jongvolwassenen die na hun 18de in een “zwart gat” vallen, mede omdat de hulpverlening tekort schiet in het verzekeren van een goede overgang van minder- naar meerderjarigheid. Hierover werd door het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk een beleidsdossier samengesteld. De jongeren die de rol dreigen te lossen in het vooruitzicht van en onmiddellijk na hun 18de zouden moeten kunnen terugvallen op een trajectbegeleider. Het algemeen welzijnswerk kan hierin een verantwoordelijkheid op zich nemen.

Voor ouders en gezinnen:

- **Integrale preventieve begeleiding van multiproblemegezinnen.**
Multiproblemegezinnen hebben nood aan een langdurige vertrouwensrelatie met de hulpverlening. Die kan het best geboden worden vanuit rechtstreeks toegankelijke diensten zoals het CAW. Deze “basishulpverlening” garandeert continuïteit, vertrouwdheid met het gezin, mogelijkheden tot gecoördineerd optreden, enz... De laagdrempelige toegang laat ook toe om ondersteunende hulpverlening te bieden, die voorkomt dat een interventie van de bijzondere jeugdzorg noodzakelijk is. Wanneer dit toch het geval is staat deze “basishulp” in voor de continuïteit. De basishulpverlening staat eveneens in voor het overleg met diverse andere diensten die bij het gezin betrokken zijn.
- **Laagdrempelige opvoedingsbijstand.**
Het algemeen welzijnswerk kan een belangrijke bijdrage leveren aan de doelstellingen van het decreet opvoedingsondersteuning. De relatie tussen de CAW's en de opvoedingswinkels dient verder uitgeklaard te worden. Wij zien de opvoedingswinkels in de eerste plaats als een netwerkstructuur, waarbinnen diverse partners hun verantwoordelijkheid opnemen. De opvoedingswinkels mogen daarom zich niet verder “institutionaliseren” als afzonderlijke voorziening. In onze visie heeft de opvoedingswinkel een dubbele functie: 1) Een platform bieden voor vormende en sensibiliserende initiatieven die ertoe bijdragen dat opvoedingproblemen in onze samenleving bespreekbaar worden, en 2) Een specifiek aanspreekpunt zijn voor “opvoedingsvragen”. Deze tweede functie van de opvoedingswinkel kan niet helemaal los gezien worden van de algemene onthaalfunctie van de CAW's.
- **Specifieke vormen van opvoedingsbijstand**, zoals: groepsgerichte opvoedingsbegeleiding van ouders; hulpverlening aan kinderen en gezinnen in een situatie van scheiding, nieuw samengestelde gezinnen, ...scheidings- en ouderschapsbemiddeling als preventie tegen verder escalerende vechtscheidingen, dus vóór de bezoekerimte in beeld komt; bemiddeling in conflictsituaties tussen ouders en jongeren, zowel op vraag van de ouders als op vraag van de jongere (bvb. vanuit het laagdrempelig jongerenonthaal).
- Een preventieve aanpak van **geweld** in gezinnen.
De CAW's worden, naast de specifieke rol van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling, meer en meer naar voren geschoven als toegankelijk aanspreekpunt voor diverse vormen van intrafamiliaal geweld. Kinderen en jongeren zijn meestal als slachtoffer of als getuige betrokken. De aanpak van de CAW's is o.m. sterk gericht op vroegdetectie. Proactieve interventie bij beginnend geweld (time-out, daderhulp,...), geweld bespreekbaar maken en een specifieke ondersteuning van kinderen die getuige zijn van partnergeweld.

Zorg voor laagdrempelige psychosociale ondersteuning van partners en gezinnen die geconfronteerd worden met relatieproblemen, relatiebreuken en scheiding

Scheiden is een ingrijpende gebeurtenis en blijft een impact hebben op het leven van ouders, kinderen en familieleden. Partners staan voor vele en soms moeilijke beslissingen. Scheiden grijpt immers in op verschillende levensdomeinen zoals: relaties en sociaal netwerk, wonen, werk, inkomen, opvoeding en zingeving.

Als mensen goed ondersteund worden maken zij het scheidingsproces gemakkelijker door en beginnen ze makkelijker opnieuw. Als mensen vast geraken in hun conflict kunnen er zich allerlei problemen ontwikkelen. In de hulpverlening hebben we vooral met deze situaties te maken. Zo merken we dat aanslepende conflictsituaties leiden tot psychische problemen, verslaving, opvoedingsproblemen, problemen op het werk, zingevingvragen tot zelfs zelfdoodingsgedachten. Niet zozeer de scheiding is het probleem maar wel aanslepende conflictsituaties maakt dat mensen verder afglijden.

Daarom is een sterk eerste lijnsaanbod nodig om ervoor te zorgen dat relationele spanningen niet verglijden naar destructieve conflictsituaties en beroep moeten doen op meer ingrijpende en duurdere hulpverlening zoals residentiële opvang. Het CAW kan inspelen op de verschillende fases van het scheidingsproces (voor, tijdens en na de scheiding) en is gericht naar alle betrokkenen. Het aanbod bestaat uit: relatiebegeleiding, begeleiding van psychische en persoonlijke problemen, scheiding en ouderschapsbemiddeling, begeleiding van het scheidingsproces, bemiddeling in conflicten tussen jongeren en hun ouders, groepsbegeleiding voor ouders en kinderen in scheidingssituaties en bezoekruimte in vrijwillige of gerechtelijke context.

Mensen hebben het recht om een einde te maken aan een uitzichtloze conflictueuze relatie of huwelijk. Zij moeten de kans krijgen om een nieuwe leefsituatie uit te bouwen onder een vorm die ze zelf willen. De hulpverlening moet er voor zorgen dat mensen zelf hun keuzes maken. Zo is het belangrijk dat ouders zelf kunnen beslissen over regelingen omtrent goederen en ouderschap. Het aanbod van scheidings- en ouderschapsbemiddeling speelt in op deze nood. Ouders of ex-partners worden via een bemiddeling geholpen om te onderhandelen zodat ze tot een gezamenlijke en gedragen beslissing komen.

Ook hebben mensen die te maken hebben met scheiding recht op goede zorg. Wanneer ex-partners de relatiebreuk moeilijk kunnen aanvaarden en vastzitten in een gevoel van onrecht, onbegrip of in de strijd is goede zorg van belang. Vooral wanneer er kinderen zijn is het nodig dat de strijd tussen partners zo vlug mogelijk stopt. De hulpverlening richt zich naar alle betrokkenen in de scheidingssituatie: partners, kinderen, familie en netwerk. Zo kan de hulpverlener partners ondersteunen zodat ze zicht krijgen op wat er is fout gelopen in de relatie en het effect dat de scheiding kan hebben op hun kinderen of sociaal netwerk. Hulpverleners kunnen erover waken dat ouders, ondanks hun moeilijkheden, toch aandacht blijven hebben voor hun kinderen en hun omgeving.

Door scheiding komt vaak de sociale en materiële leefsituatie van mensen in het gedrang. De hulpverlening is erop gericht mensen te helpen toegang te vinden tot een aantal hulpbronnen zoals informatie over scheidingswegen, woning, inkomen, arbeid, kinderopvang, vorming, sociaal netwerk.

Versterk de psychologische eerstelijnszorg in de CAW en in de praktijk van huisartsen en wijkgezondheidscentra

Ook de geestelijke gezondheidszorg kampt met wachtlijsten en wachttijden. Deze dichtslibbing van het aanbod wordt mede veroorzaakt door een gebrek aan psychologische hulpverlening op de eerste lijn. Vlaanderen heeft duidelijk nood aan een beleid dat psychologische hulpverlening met een lage drempel toegankelijk maakt voor iedereen.

De reductie van de maandenlange wachtlijsten in de centra voor geestelijke gezondheidszorg heeft ongetwijfeld als neveneffect dat crisissituaties sneller kunnen worden opgevangen en residentiële opnames worden voorkomen. Maar tegelijk met deze versterking van het ambulante aanbod in de geestelijke gezondheidszorg moet hun expertise ook beter geïntegreerd worden in diverse welzijnssectoren zoals het algemeen welzijnswerk (o.m. de ambulante psychosociale begeleiding, de thuislozenzorg, het forensisch welzijnswerk), de bijzondere jeugdzorg, de ouderenzorg, de gehandicaptenzorg. De experimenten voor een outreaching geestelijke gezondheidszorg in deze voorzieningen zijn een stap in de goede richting en dienen verder uitgebouwd te worden. Het is immers onaanvaardbaar dat er nagenoeg geen GGZ-expertise beschikbaar is in de hele eerstelijnszorg in Vlaanderen. Zo is onder meer ook het begrip 'eerstelijnspsycholoog' in Nederland een evidentie, maar in Vlaanderen totaal onbekend.

Naast de integratie van GGZ-expertise in het algemeen welzijnswerk, zou er ook in elke groepspraktijk voor huisartsen en in wijkgezondheidscentra een psychosociale functie aanwezig moeten zijn. (1)

(1) Ontleend aan Bob Cools. (2006) "Hoe ver-drijven we de geestelijke gezondheidszorg?" in: *Alert*. 32, 5, 60-70.

2.

Ban de armoede, sociale uitsluiting en thuisloosheid

2/1

Maak verder werk van de Decenniumdoelen 2017: stop de armoede met recht op wonen, onderwijs, inkomen, arbeid en gezondheid. Zorg dat de armoedebaarometer daalt.

De centra algemeen welzijnswerk zijn via het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk partner in de Decenniumdoelen 2017.

De initiatiefnemers zijn het ACW, Samenlevingsopbouw Vlaanderen, Socialistische Mutualiteiten en socio-culturele verenigingen, het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, het Verbruikersateljee, Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, het Vlaams Minderhedencentrum, Welzijnszorg en Cera

Zij voeren actie rond 6 doelstellingen voor minder armoede

1. Gezondheid: een halvering van de gezondheidsongelijkheid tussen arm en rijk
2. Arbeid: een halvering van het aantal gezinnen waar niemand werkt
3. Inkomen: voor elk gezin, ongeacht de samenstelling, minstens een inkomen dat de Europese armoederisicodrempel bereikt
4. Wonen: een toename van het aantal goede en betaalbare huurwoningen met 150.000 eenheden, waarvan minstens de helft sociale woningen zijn
5. Onderwijs: een daling tot 3% van laaggeletterdheid en laaggecijferdheid bij jongeren, in alle onderwijsvormen en voor alle jongerengroepen
6. Samenleven: mensen in armoede verbreden hun netwerken

Aan de vooravond van de Vlaamse verkiezingen presenteren zij 23 maatregelen waarmee beleidsmakers aan de slag kunnen. Het memorandum 'Geef armoede geen kans. Met 23 maatregelen goed op weg' is een goede leidraad om armoede een halt toe te roepen.

Link: www.decenniumdoelen.be

2/2

Zorg dat niemand tegen zijn of haar wil thuisloos wordt. Garandeer een recht op opvang en bestrijd de thuisloosheid in een globaal actieplan

Vlaanderen is één van de welvarendste regio's in Europa, en toch komt thuisloosheid er nog veel voor. Jaarlijks worden in de centra algemeen welzijnswerk ongeveer 10.000 thuislozen opgevangen. Ook in de noodwoningen van de OCMW's komen vele thuislozen terecht. .

In tegenstelling tot andere Europese landen beschikt Vlaanderen niet over een actieplan ter voorkoming en bestrijding van thuisloosheid. Zo'n actieplan is nodig want thuisloosheid is niet alleen een woonprobleem. Het heeft ook te maken met het verlies van relaties, werk en inkomen.

Eerstelijnsdiensten als CAW en OCMW ondervinden dat de vraag naar opvang toeneemt. Verschillende factoren spelen daarbij een rol:

- Door de stijgende maatschappelijke gevoeligheid voor partnergeweld zetten mishandelde vrouwen sneller de stap naar de hulpverlening.
- De opvang is dichtgeslibd door een tekort aan degelijke en betaalbare huisvesting.
- Veel mensen die een instelling verlaten beschikken niet over een oplossing voor hun woonsituatie. Het gaat vooral om jongvolwassenen die uit de bijzondere jeugdzorg komen, gedetineerden en mensen die ontslagen worden uit de psychiatrie.
- Er is te weinig beleidsaandacht voor de preventie van thuisloosheid, bijvoorbeeld door uithuiszettingen te voorkomen

Op 5 maart 2007 nam het Vlaams Parlement een resolutie aan die de Vlaamse regering vroeg een strategie tegen thuisloosheid uit te werken.

Op 8 mei 2008 nam het Europees parlement een verklaring aan om het buitenslapen tegen 2015 uit te bannen. Het riep de lidstaten op om een strategie tegen thuisloosheid te ontwikkelen.

In 2006 liet de Vlaamse minister van welzijn een studie publiceren over de noden en behoeften van thuislozen, waarin voor een actieplan tegen thuisloosheid werd gepleit.

Het Federaal actieplan armoedebestrijding roept op om een beleid te voeren tegen thuisloosheid, in overleg met de regionale overheden.

Daarom vragen we dat de volgende Vlaamse regering een actieplan tegen thuisloosheid ontwikkelt en uitvoert in overleg met de federale en lokale overheden. Dit actieplan is gebaseerd op de volgende doelstellingen:

- Niemand mag nog tegen zijn wil op straat moeten overnachten bij gebrek aan voldoende opvang.
- Niemand mag langer dan nodig in opvangcentra verblijven bij gebrek aan doorstromingsmogelijkheden naar betaalbare huisvesting.
- Niemand mag uit een instelling ontslagen worden zonder een oplossing voor zijn of haar woonsituatie.
- Het moet voorkomen worden dat mensen door uithuiszetting op straat komen te staan.

De CAW's zijn actief lid van de Europese federatie van opvanginitiatieven voor dak- en thuislozen. Link: [FEANTSA](#).

2/3

**Zorg dat wonen en welzijn hand in hand gaan. Geef kwetsbare mensen
aangepaste woonvormen mét begeleiding**

In 2007 meldden zich bij de CAW's 16.831 mensen aan met een huisvestingsproblematiek. Vanuit een steekproef die genomen is in 2006 blijkt dat bijna 1 op 10 mensen die begeleid worden door een CAW slachtoffer zijn van een uithuiszetting. Uit onderzoek van de Vereniging van Steden en Gemeenten (VVSG) blijkt dat wekelijks een 100 huishoudens in Vlaanderen met uithuiszetting worden bedreigd.

In de zorgsector is er een terechte tendens naar “vermaatschappelijking”. De landloperskolonies werden gesloten en psychiatrische patiënten worden niet meer langdurig opgeborgen in “totale instituties”. Maar omdat de samenleving onvoldoende klaar staat om deze kwetsbare mensen op te nemen, vallen steeds meer mensen uit de boot.

Zowel de huisvestingssector als de welzijnssector erkennen de kwetsbare positie van bepaalde groepen op de huisvestingsmarkt. Voor hen is de stap van een residentiële opvang naar zelfstandig wonen te groot. Velen hebben een blijvende ondersteuning nodig in hun zelfstandig wonen.

Er is veel te weinig diversiteit in de beschikbare woonvormen en de flankerende woonbegeleiding. Thuislozen en sociaal uitgesloten groepen leven op straat, in kraakpanden of in een tijdelijk onthaalcentrum. De stap naar zelfstandig wonen is voor velen onder hen te groot, omwille van een onaangepaste woonmarkt én omwille van een gebrek aan begeleidingsaanbod. Zij vallen momenteel uit de boot omdat het aanbod van begeleid wonen te klein is en te weinig divers. Wonen én woonbegeleiding moeten hand in hand gaan. Wonen en welzijn hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Daarom pleiten we voor:

- Een radicale verhoging van het aantal sociale woningen zodat er binnen de huisvestingssector meer ruimte is voor verschillende doelgroepenprojecten.
- Een meer divers flankerend aanbod van woonbegeleiding vanuit de welzijnssector..
- Een aanpassingen in regelgeving zodat mensen de mogelijkheid hebben om in solidaire woonvormen samen te leven
- Een controle van de huurprijzen in de private sector gekoppeld aan de kwaliteit van de woning.

Het algemeen welzijnswerk heeft een partnership met het Vlaams Overleg Bewonersbelangen en steunt hun beleidsvoorstellen.

Link: [VOB](#)

2/4

Voorkom overmatige schulden door preventieve acties en begeleid kwetsbare groepen met een volwaardig aanbod van schuldbemiddeling

In de hedendaagse consumptiemaatschappij waarbij kopen op krediet en de aanschaf van luxe artikelen troef zijn, dient een bewustmakingsproces op gang te komen die de consument een realistisch beeld helpt vormen van de mogelijkheden alsook, en vooral, van de risico's die deze huidige trend met zich meebrengt.

Hulpverleningsinstanties zoals CAW en OCMW stellen vast dat mensen in financiële nood bijzonder kwetsbaar zijn en steeds vaker beroep doen op kredietopeningen om aan hun basisbehoeften te voldoen. Vaak zijn mensen weinig tot niet geïnformeerd over de hoge intresten van kredietopeningen en zijn ze zich weinig bewust van de risico's die het aangaan van meerdere kredieten kunnen inhouden. Door de huidige economische crisis verhoogt de kwetsbaarheid van deze groep.

Op 10 juli 2008 werd het decreet schuldbemiddeling gewijzigd. Door deze wijziging krijgt het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling een wettelijke basis, met meer taken zoals o.m. de uitwerking van preventieprogramma's, het formuleren van beleidsaanbevelingen en de

uitwisseling van goede voorbeelden. Daarnaast is de mogelijkheid gecreëerd dat Vlaanderen, op basis van de objectieve cijfers, de erkende diensten voor schuldbemiddeling binnen OCMW's en CAW's kan betoelagen voor de geleverde inspanningen.

Naar aanleiding van een eerste rapport over de registratiegegevens van de schuldbemiddeling van CAW's en OCMW's, formuleerde het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling een aantal beleidsaanbevelingen voor de Vlaamse overheid. Er wordt o.m. gepleit voor een doorgedreven informatiecampagne, zodat mensen tijdiger bij een schuldbemiddelaar terecht komen en het ondersteunen van preventieve acties, in het bijzonder bij jongeren, jonge gezinnen en éénouderzgezinnen.

Om het recht op schuldbemiddeling te waarborgen verwachten we dat de nieuwe Vlaams regering prioritair werk maakt van de financiering van de diensten schuldbemiddeling, zoals bepaald in het aangepaste decreet.

Link: [Vlaams Centrum Schuldbemiddeling](#)

3.

Herstel de relatie tussen dader, slachtoffer en maatschappij

3/1

Reageer op misdrijven met een herstelgerichte aanpak in dialoog tussen dader, slachtoffer en samenleving

Herstelgericht werken vindt sinds een aantal decennia meer en meer ingang als reactie ten aanzien van misdrijven. Het accent ligt vooral op het herstellen van de schade en het leed dat door het misdrijf werd veroorzaakt. Het herstelrecht biedt een globaal kader voor een constructieve en welzijnsgerichte benadering van criminaliteit waarbij verschillende legitieme behoeften en rechten met elkaar in verbinding worden gebracht zodat werkelijk 'recht kan worden gedaan' aan:

- de maatschappij met haar basisbehoefte aan veiligheid en rechtszekerheid en de nood aan maatschappelijke reactie op normovertreding
- het slachtoffer, door de erkenning van zijn/haar slachtofferschap en de geleden schade
- de dader door de erkenning als rechtspersoon en medemens.

Het vertrekpunt is dat criminaliteit een veelal onvrijwillig en steeds onvermijdelijke spanningsveld tussen dader, slachtoffer en samenleving teweeg brengt. Het bestraffen van een misdrijf, hoe legitiem ook, lost op zich het conflictgehalte niet (altijd) op.

Herstelgericht werken betekent procesmatig omgaan met deze onderling verbonden dynamieken. In tegenstelling tot statische juridische classificaties van schuld en boete en de polarisatie van dader en slachtoffer, wil herstel dynamiseren, iets in beweging brengen, hokjes overstijgen. Herstelgericht werken wil de feiten, de schade en gevolgen zichtbaar en bespreekbaar maken zodat er gezocht kan worden naar betekenisvolle manieren om met het delict en de gevolgen ervan om te gaan. Dit betekent ook werken met de ervaringen en betekenisverleningen van de betrokkenen zelf om op die manier te komen tot een vorm van wat zichzelf als wezenlijk 'herstel' beschouwen.

De verbindende en niet polariserende uitgangspunten van het herstelrecht sluiten naadloos aan bij de welzijnsgerichte visie en missie van het algemeen welzijnswerk en meer bepaald het forensisch welzijnswerk. Het algemeen welzijnswerk werkte een visietekst uit met de titel "Werken aan verbinding". Een belangrijk ethisch uitgangspunt hierbij is het principe van 'autonomie in verbondenheid'. Naast de meer gekende individuele bestaansethiek en de sociale grondrechtenethiek, wordt in de tekst expliciet de wederzijdse zorgethiek belicht. Relationele zorg wordt in de visie beschouwd als een "onmisbare bron van persoonlijke groei en van samenlevingsopbouw". Dit principe begrenst een té eenzijdige individuele benadering van cliënt en zijn/haar situatie en sluit aan bij het verbindende het herstelrechterlijk gedachtegoed. Daarnaast komen welzijnsgerichte werkingsprincipes zoals betekenisverlening, interpersoonlijke verbondenheid, participatie, emancipatie, verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van de cliënt in het herstelrechterlijk discours veel meer op de voorgrond dan in het klassieke strafrechtstelsel waarbij dader en slachtoffer afzonderlijk en 'top down' vanuit het instituut justitie 'afgehandeld' worden.

De actuele aandacht voor herstelrecht zowel vanuit welzijn als vanuit justitie, kan een hefboom zijn om een meer welzijnsgerichte justitie te realiseren. We vinden het een belangrijke uitdaging én opdracht om ‘mee op de trein te springen’ en te zoeken waar slachtoffer- en daderwerkingen van het AWW enerzijds en het herstelrecht anderzijds elkaar kunnen inspireren, verdiepen en aanvullen. Op die manier werken we ook aan een meer wezenlijke forensische benadering en kunnen we de slagkracht van een welzijnsgerichte benadering van criminaliteit t.a.v. de gangbare justitiële logica verhogen.

3/2

Bestrijd alle vormen van familiaal geweld, met preventieve acties en hulpprogramma's voor partners, slachtoffers en plegers.

Familiaal geweld is een veel voorkomend probleem in onze samenleving. Verschillende studies tonen aan dat 1 op de 8 mensen in hun leven met deze problematiek geconfronteerd worden. Dit is contrasteert met het beeld van het gezin als het veilig nest waarin we in een ideale combinatie van geborgenheid en uitdaging tot zelfontplooiing kunnen komen.

Sinds een aantal jaren is er vanuit de politieke wereld aandacht voor dit thema. Er werd een Nationaal Actieplan van Geweld tegen Vrouwen opgesteld vanuit het departement Gelijke Kansen in samenwerking met verschillende partners van 200-2004. Na evaluatie kwam er een Nationaal Actieplan Partnergeweld tot stand (2004-2007), in eerste instantie met verschillende departementen, vanaf 2006 ook met de gemeenschappen en gewesten.

In april 2006 verscheen er vanuit Justitie een omzendbrief rond intrafamiliaal geweld en extrafamiliale kindermishandeling, en een omzendbrief rond partnergeweld. In juli 2006 verscheen er vanuit het departement Welzijn een omzendbrief waarin de Centra Algemeen Welzijnswerk specifieke opdrachten kregen rond het thema partnergeweld.

Niettegenstaande de waardering voor elk van deze politieke acties ontbreekt het nog steeds aan een coherent beleid rond geweld in het gezin in het algemeen en partnergeweld in het bijzonder. Dit maakt dat elk departement wel acties onderneemt rond dit thema, maar vaak staan deze acties los van elkaar, of spreken elkaar zelfs tegen.

Daarom vragen we van de Vlaamse Regering :

- Dat de Vlaamse Regering over de departementen heen tot een gezamenlijke visie en definitie komt rond dit thema.
- Ook verwachten we dat de Vlaamse Regering een gezamenlijke aanpak rond intrafamiliaal geweld uitwerkt, en dit van preventieve acties tot en met hulpprogramma's voor alle gezinsleden die met geweld in het gezin geconfronteerd worden.
- Bovendien zouden we graag zien dat de departementen onderwijs en cultuur betrokken worden in de preventieve aanpak van dit thema. De preventieve aanpak is momenteel beperkt tot fragmentaire acties op het lokale niveau. In het sociaal-culturele en onderwijsdomein moet aandacht besteed worden aan een constructieve, geweldloze manier om te communiceren met elkaar.
- We verwachten dat de Vlaamse Regering aandacht besteedt aan kinderen en jongeren die getuige zijn van huiselijk geweld. Op dit moment zijn er een aantal lokale initiatieven op eerste en op tweede lijn, maar ontbreekt het aan de middelen om dit intersectoraal uit te werken. We verwachten dat hier over de sectoren heen een aanbod voor deze doelgroep wordt uitgewerkt..

op een continuüm tussen laagdrempelige, outreachende hulpverlening tot de eventueel noodzakelijke beschermingsmaatregelen.

- Zowel de ambulante werkingen van slachtofferhulp als de residentiële vrouwenopvangcentra en vluchthuizen kampen met een probleem van wachtlijsten, wachttijden en overbevolking. Door zich te richten op de meest kwetsbare groepen, kan een kwalitatief aanbod voor élk slachtoffer van huiselijk geweld niet gegarandeerd worden. De Vlaamse Regering dient zich uit te spreken over het al dan niet garanderen van een recht op opvang voor elk slachtoffer van huiselijk geweld.
- Om de vicieuze cirkel van het huiselijk geweld te doorbreken is de begeleiding van de plegers een absolute noodzaak. Er is een (nog erg versnipperd) aanbod in het kader van de alternatieve gerechtelijke maatregelen van Justitie. Een vrijwillig aanbod van begeleiding en behandeling van plegers is in Vlaanderen niet uitgewerkt. We verwachten van de Vlaamse Regering dat zij een aanbod van plegerhulpverlening uitbouwt zowel binnen een vrijwillig als een gedwongen kader en daarvoor een partnership aangaat met het algemeen welzijnswerk op de eerste lijn en de geestelijke gezondheidszorg op de tweede en derde lijn.

3/3

Geef een nieuw perspectief aan gedetineerden, door hun recht op hulp- en dienstverlening te waarborgen

De kern van de vrijheidsberoving is het verlies van de vrijheid: gedetineerden verliezen hun vrijheid, maar behouden hun andere fundamentele grondrechten. Als je in de gevangenis zit blijft je volwaardig lid van de samenleving, en heb je dus net als vrije burgers het recht om beroep te doen op maatschappelijke hulp- en dienstverlening om een eigen plaats in de samenleving te verwerven. De toegang tot hulp- en dienstverlening, ook binnen de gevangensmuren, is niet alleen een recht. Het beoogt gedetineerden ook handvaten te bieden met het oog op hun sociale reïntegratie.

Omdat de gedetineerde de gevangenis niet mag verlaten moet de gemeenschap haar brede waaier aan diensten (hulpverlening, onderwijs, vorming, arbeidstoeleiding, sport, culturele ontwikkeling,...) binnen de muren aanbieden. Dit realiseren vraagt een geïntegreerd en gecoördineerd beleid, waarbij alle betrokken Vlaamse departementen en voorzieningen hun verantwoordelijkheid dienen op te nemen.

Daarom keurde de Vlaamse regering op 8 december 2000 het Vlaams Strategisch plan voor hulp- en dienstverlening aan gedetineerden goed. Met dit plan wil de Vlaamse overheid de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden op een meer gecoördineerde wijze aanbieden, uitbreiden en verbeteren.

De CAW's met bijkomende taak 'sociale hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en hun naastbestaanden' (justitieel welzijnswerk) nemen een belangrijke taak op in dit Strategisch plan. Zij voorzien in de gevangnissen in individuele trajectbegeleiding van gedetineerden en in organisatie-ondersteuning.

De individuele trajectbegeleiding is erop gericht om de gedetineerden actief te ondersteunen, motiveren en versterken in het (opnieuw) greep krijgen op het eigen leven, en dit zowel tijdens als na de detentie. Hierbij wordt een optimale afstemming tussen de noden en hulpvragen van de betrokkene en het tijdens de detentie beschikbare of beschikbaar te stellen aanbod aan hulp- en dienstverlening (hulpverlening, onderwijs, vorming, arbeidstoeleiding, sport, cultuur,) beoogd. De trajectbegeleiding wordt proactief aangeboden teneinde elke gedetineerde in staat te stellen gebruik te maken van het hulp- en dienstverleningsaanbod. De trajectbegeleider brengt vragen,

noden en verwachtingen van de gedetineerde in kaart, motiveert hem om problemen aan te pakken, oriënteert hem naar een passend hulp- en dienstverleningsaanbod en volgt het geheel aan hulp- en dienstverleningstrajecten op in functie van afstemming en continuïteit in de hulp- en dienstverlening tijdens en na de detentie.

Met de organisatie-ondersteuning voorziet het CAW in een onderbouwing van het globale hulp- en dienstverleningsaanbod in de gevangenis. De organisatieondersteuner biedt concrete ondersteuning aan organisaties die in de gevangenis een aanbod doen en sensibiliseert voorzieningen om een aanbod op maat van gedetineerden te ontwikkelen of hun aanbod te optimaliseren.

Voor de globale planning, praktische organisatie en evaluatie van activiteiten wordt nauw samengewerkt met de beleidsmedewerker (Vlaams ambtenaar bevoegd voor de coördinatie van het geheel aan hulp- en dienstverlening in de gevangenis).

Aansluitend bij de voorgaande opdrachten biedt het CAW ook hulp aan naasten van gedetineerden.

Het Strategisch plan is sinds 2008 in uitvoering in alle Vlaamse gevangenissen. Opdat het gecoördineerd geheel aan Vlaamse inspanningen in de gevangenissen een blijvend engagement wordt, pleiten we voor een decretale onderbouw van de Vlaamse hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.

3/4

Draag zorg voor het verwerkingsproces van slachtoffers en ondersteun hun rechtspositie

Meer dan 10 jaar geleden kwam tussen de federale overheid (Justitie en Binnenlandse Zaken) en de Gemeenschappen (Welzijn) het samenwerkingsakkoord Slachtofferzorg tot stand. Hierin worden de taken en bevoegdheden van verschillende departementen wat de begeleiding, opvang en informatieverstrekking aan slachtoffers van een misdrijf geformuleerd.

De eerste opvang wordt verzekerd door de “slachtoffer-bejegenaars” van de politie. Voor vragen rond emotionele ondersteuning, praktische vragen n.a.v. het misdrijf, verwerking van het misdrijf, informatie (bijvoorbeeld over juridische aspecten, over administratieve zaken of omtrent het verwerkingsproces,...) kunnen slachtoffers terecht bij de diensten slachtofferhulp van de CAW's. Voor vragen en informatie over de positie van het slachtoffer binnen de gerechtelijke procedure, over het verloop van de strafrechtspleging, over de mogelijke strafuitvoering,... kunnen slachtoffers zich wenden tot het slachtofferonthaal van de justitiehuizen. Slachtoffers geven door dat het voor hen niet altijd duidelijk is wie welke taken op zich neemt. Zij ervaren deze verdeling van bevoegdheden en taken als ondoorzichtig en nodeloos ingewikkeld.

De diensten slachtofferhulp van de CAW's stellen vast dat ondanks het samenwerkingsakkoord er nog steeds lokale politiezones zijn waar niet systematisch doorverwezen wordt naar de diensten slachtofferhulp. Hierdoor wordt niet elk slachtoffer geïnformeerd over het aanbod van het algemeen welzijnswerk en vinden ze de weg naar deze hulpverlening soms moeizaam tot niet. Bovendien is het aantal slachtoffers dat moet doorverwezen worden naar Slachtofferhulp slechts beperkt tot bepaalde misdrijven. Daardoor ontstaat er binnen de groep van slachtoffers ongelijkheid op het vlak van opvang en begeleiding. .

De opdrachten van CAW's met een dienst slachtofferhulp werden de laatste jaren systematisch verruimd naar nieuwe en specifieke doelgroepen: verkeersslachtoffers, kinderen, familiaal geweld,

personen die schokkende gebeurtenissen meemaken,... Deze verruiming sluit niet altijd aan bij het vermelde samenwerkingsakkoord en is er soms tegengesteld aan. De doorverwijzing naar hulpverleningsdiensten die niet vermeld staan in het samenwerkingsakkoord lopen niet altijd even vlot. Bovendien bieden deze diensten vaak niet dezelfde outreachende en laagdrempelige aanpak als Slachtofferhulp. Ook dit zorgt voor ongelijkheid in de opvang en begeleiding van slachtoffers.

Om al deze redenen vragen we:

- dat de Vlaamse regering het samenwerkingsakkoord grondig zou evalueren in overleg met alle betrokken partners. De Vlaamse overheid moet er voor zorgen dat alle slachtoffers van een misdrijf een gelijke toegang tot de hulpverlening krijgen. Er moet ook duidelijkheid komen over de prioritaire taken van de diensten slachtofferhulp in het kader van het nieuwe decreet algemeen welzijnswerk.
- dat de Vlaamse overheid ertoe bijdraagt dat het basisrecht op informatie (zowel geven als krijgen) van een slachtoffer binnen de strafrechtelijke procedure gewaarborgd wordt.

4. Zorg voor een goed uitgebouwde psychosociale hulpverlening op de eerste lijn

4/1

Zorg voor een basisaanbod van het algemeen welzijnswerk in de 60 zorgregio's van Vlaanderen en Brussel

In Vlaanderen wordt het autonoom algemeen welzijnswerk georganiseerd door 27 CAW's in 20 afgebakende werkgebieden.

In een recent onderzoek van de KU Leuven is programmatie-instrument ontworpen dat de Vlaamse overheid toelaat om het algemeen welzijnswerk te organiseren via objectieve en vergelijkbare parameters zoals dat werd voorzien in het decreet op het algemeen welzijnswerk van 19.12.1997 en in het nieuwe ontwerp van decreet dat geagendeerd is in het Vlaams parlement. Uit dit onderzoek blijkt dat de huidige ingezette middelen onvoldoende zijn om een minimaal basisaanbod van het algemeen welzijnswerk in de 60 zorgregio's van Vlaanderen en Brussel te voorzien.

De Vlaamse regering heeft een decretaal voorgeschreven opdracht om een programmatie uit te werken. Meer dan 10 jaar na het eerste decreet in 1997, is daar nog steeds geen werk van gemaakt. In het nieuwe ontwerp van decreet wordt de programmatie omschreven als "het instrument om een evenwichtig gespreid aanbod van hulp- en dienstverlening te bepalen op basis van objectieve gegevens". De Vlaamse overheid dient er dus voor te zorgen dat op basis van objectieve gegevens (m.n. kenmerken van de bevolking en de aard van het hulpaanbod) bepaald wordt in welke mate algemeen welzijnswerk moet voorzien worden en hoe dit aanbod evenwichtig gespreid wordt binnen de Vlaamse gemeenschap.

Het uitwerken van deze programmatie van het algemeen welzijnswerk is een belangrijke prioriteit voor de nieuwe Vlaamse regering. Het eerder vermelde onderzoek van de KU Leuven biedt daartoe al een eerste aanzet.

Het algemeen welzijnswerk werkt niet met een toegangspoort, noch met wachtlijsten. Het is een vorm van eerstelijnszorg die voortdurend de vinger aan de pols van onze samenleving moet houden. Om het aanbod zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de evoluerende behoeften in de samenleving, is naast de programmatie ook een wetenschappelijk ondersteunde monitoring noodzakelijk.

De programmatie zal moeten waarborgen dat er in de 60 "kleinstedelijke regio's" die in het zorgregio-decreet zijn omschreven, een goed uitgebouwd basisaanbod van psychosociale hulpverlening aanwezig is voor jongeren en volwassenen. Iedere burger in de Vlaamse gemeenschap moet toegang hebben tot eerstelijns welzijnswerk.

Verbeter de toegang tot het algemeen welzijnswerk met laagdrempelige onthaalpunten, mobiele hulpverlening en sociaal tolken

De Vlaamse overheid dient resoluut te kiezen voor investeringen in preventief welzijnswerk om het “dichtslibben” van de zorg op de tweede lijn te voorkomen. Te vaak en te snel wordt een beroep gedaan op dure en ingrijpende zorg, ook in situaties waar een lichtere vorm van hulp reeds heel wat problemen kan oplossen. Wanneer mensen reeds in een beginstadium van probleemwording hulp ontvangen, kan voorkomen worden dat zij beroep moeten doen op meer ingrijpende hulpverlening.

Het nieuwe ontwerpdecreet gaat ervan uit dat de hulpverlening in het onthaal van de CAW's (directe hulp en opvang, informatie, advies, vraagverheldering, toeleiding naar basisrechten,...) principieel openstaat voor de ganse bevolking. De centra dienen daarbij bijzondere inspanningen te doen om specifieke groepen te bereiken. De psychosociale begeleiding van het CAW is prioritair gericht naar “de meest kwetsbaren” in onze samenleving.

Het decreet bepaalt dus dat de Vlaamse overheid aan elke burger de garantie moet geven op “eerste hulp” in goed gespreide onthaalpunten. Deze onthaalpunten moeten nog verder uitgebouwd worden op het niveau van de 60 kleinstedelijke zorgregio's en zijn complementair aan de sociale diensten van de OCMW's en de lokale sociale huizen. Het hulpaanbod van het algemeen welzijnswerk is gericht op een zo vroeg mogelijke fase in het ontstaan van welzijnsproblemen en geeft voorrang aan lichtere vormen van hulp. Het aanbod is erop gericht om zoveel mogelijk oplossingen te ondersteunen in de samenleving zelf, in sociale netwerken en in basisvoorzieningen. Daardoor kan het algemeen welzijnswerk ertoe bijdragen dat mensen minder (lang) afhankelijk worden van zorg en voorkomen dat de zorgsystemen verder dichtslibben.

Preventieve acties en aangepaste hulpverleningsmethodieken zoals mobiele hulpverlening, outreachend werken, inloopcentra moeten de toegankelijkheid verhogen.

Toegankelijkheid kan niet zonder diversiteitsbeleid. Een absolute noodzaak voor een toegankelijke eerstelijns hulp is het vlot kunnen inschakelen van sociaal tolken. In het ontwerp tot wijziging van het decreet etnisch-culturele minderheden is voorzien dat er in Vlaanderen 8 “diensten voor sociaal tolken en vertalen” worden opgericht. De financiering van de prestaties van deze sociaal tolken dient te worden opgenomen door elke betrokken overheid. Wij verwachten dat de Vlaamse minister bevoegd voor welzijn alvast de verantwoordelijkheid opneemt voor de vele anderstalige hulpzoekenden die zich wenden tot het algemeen welzijnswerk.

Geef de CAW's de mogelijkheid om het hulpaanbod van de Vlaamse gemeenschap in te zetten in regionale en lokale samenwerkingsverbanden

De CAW's zijn met hun aanbod van eerstelijns hulp een onmisbare schakel geworden in regionale en lokale samenwerkingsverbanden.

Door de herstructurering zijn zij betrouwbare en aanspreekbare partners geworden in het lokaal sociaal beleid. Dit heeft als effect dat investeringen van de Vlaamse overheid via de CAW's vaak een multiplicerend effect hebben. Zo is onder meer gebleken dat wanneer de Vlaamse overheid

via de CAW's investeert in woonbegeleiding, dit een gunstig effect heeft op de engagementen van andere partners in lokale en regionale netwerken, zoals de OCMW's en de huisvestingsmaatschappijen.

In de netwerken rechtstreeks toegankelijke hulpverlening in het kader van de Integrale jeugdhulp, wordt door alle betrokken sectoren gewezen op de belangrijke rol van het algemeen welzijnswerk in de "brede toegang" tot de jeugdhulp. Het beleidsadvies van Integrale jeugdhulp stelt dat versterking van de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp absoluut noodzakelijk is en dat de meeste winst i.f.v. de bredere toegang voor het ruimere publiek mag verwacht worden van een verhoging van de capaciteit van het Algemeen Welzijnswerk in het kader van de brede instap. Dit moet gepaard gaan met enerzijds een goede spreiding in (sub)regio's, anderzijds met een noodzakelijke stevige verankering in het (sub)regionale netwerk..

4/4

Geef de CAW's een rechtvaardige en leefbare financiering

Eén van de aanleidingen voor een vernieuwd decreet op het algemeen welzijnswerk is het onderzoek dat het Rekenhof verrichtte in 2004-2005 over de rechtmatigheid van de verstrekte subsidies in het algemeen welzijnswerk. Met het decreet van 1997 werd een systeem van enveloppefinanciering ingevoerd. De subsidie-enveloppes van de 27 CAW's waren gebaseerd op de subsidiebedragen die de deelcentra ontvingen vóór de fusie en dateren van 1995. Uiterlijk op 31 december 2002 moest deze historische basis vervangen worden door een financiering op basis van objectieve parameters.

Al jaren klagen de centra aan dat het subsidiebedrag per tewerkgestelde medewerker ongelijk verdeeld is over de centra en ontoereikend is om de reële kosten te kunnen dekken. Het huidig gecombineerd systeem van historische enveloppe en forfaitair bedrag per bijkomende VTE, moet vervangen worden door een subsidiëring op basis van eenzelfde vast bedrag per VTE voor alle CAW's. Dit vast bedrag dient de gemiddelde loonkost en werkingskost van een 'gemiddelde medewerker' in een CAW te vertegenwoordigen. Deze gemiddelde loonkost en gemiddelde werkingskost moeten op basis van objectieve parameters vastgesteld worden.

Begin februari 2009 besliste Vlaams minister Heeren om de historisch gegroeide ongelijkheid tussen de CAW-enveloppes gedeeltelijk weg te werken. Het subsidiebedrag van de meest benadeelde centra werd opgetrokken naar 56.580 € per VTE (NB: op 1.1.2009 bedroeg het sectorgemiddelde 57.120 € per VTE). Als tegenprestatie werd gevraagd dat de "beter" gesubsidieerde CAW's binnen hun beschikbare enveloppe een bijkomende tewerkstelling zouden realiseren à rato van 10 VTE. Door dit akkoord is de historisch gegroeide ongelijkheid tussen de centra bijna weggewerkt. Er zal nog een bijkomende financiële inspanning moeten volgen om alle centra op het bedrag van 57.120 € per VTE te brengen.

Daarnaast zal de Vlaamse regering, zoals door het Rekenhof geëist, een enveloppesysteem moeten uitwerken, dat gebaseerd is op objectieve parameters. De enveloppe die het CAW ontvangt moet elk CAW in de mogelijkheid stellen om een multidisciplinaire personeelsequipe uit de bouwen en over de nodige werkingsmiddelen te beschikken, zodat de kosten van het hulpaanbod niet afgewenteld worden op het kwetsbare cliënteel.